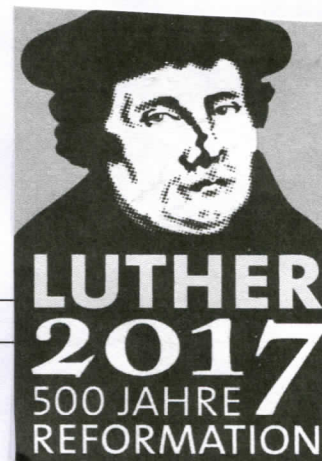

2017

Rīgas Kristīgās vidusskolas avīzīte iznāk kopš 1998. gada 31.10.2017. Nr. 1 (283)

REFORMĀCIJAI 500. GADADIENA

Katru gadu 31. oktobrī visā pasaulē tiek atzīmēta Reformācijas diena vai Ticības atjaunošanas diena, kopš 1517. gadā toreizējais mūks un teoloģijas profesors Mārtiņš Luters publicēja 95 tēzes, aicinot pārdomāt Svēto Rakstu patiesību. Turpmāko notikumu virkne izraisīja pārmaiņas gan Baznīcā, gan Eiropā un pasaules kultūrā kopumā. Ieskaitot izglītību, mākslu, politiku, ekonomiku un sociālās sfēras.

Ko paveica Mārtiņš Luters? Kāda nozīme ir Reformācijai? Ko tā deva mums? Noskaidrosim:

1. Bībele tika pārtulkota visās valodās, lai ikviens saprastu, ko Dievs mums saka
2. Dievkalpojumi notika tautas valodā
3. Sākas valodas attīstība, pilnveidojās vārdu krājums un gramatika
4. Valstīs izveidojās viena rakstība
5. Radās alfabēts
6. Ernsts Gliks iztulko Bībeli latviešu valodā
7. 1524. gadā M. Luters pavēl pilsētu Rātēm (Domēm) dibināt un uzturēt kristīgās skolas, kurās noteikti ir jāmācās arī meitenēm
8. J. Gūtenbergs izdrukā Bībeli kā pirmo grāmatu savā tipogrāfijā, lai ikviens varētu to iegādāties
9. Uzsāk bērnu skološanu un izglītošanu – Mazais katehisms
10. Latviešu tauta iekļāvās Eiropas tautu pulkā
11. Latvijā uzplauka izglītība
12. Izslavētais latviešu čaklums arī ir cēlies no kristīgās ētikas
13. Rodas kristīgās dziesmas
14. Rīga ir viena no pirmajām luterticīgajām pilsētām Eiropā
15. M. Luters uz Rīgu sūtīja ap 17 vēstuļu gan ar roku rakstītas, gan drukātas

Mārtiņš Luters

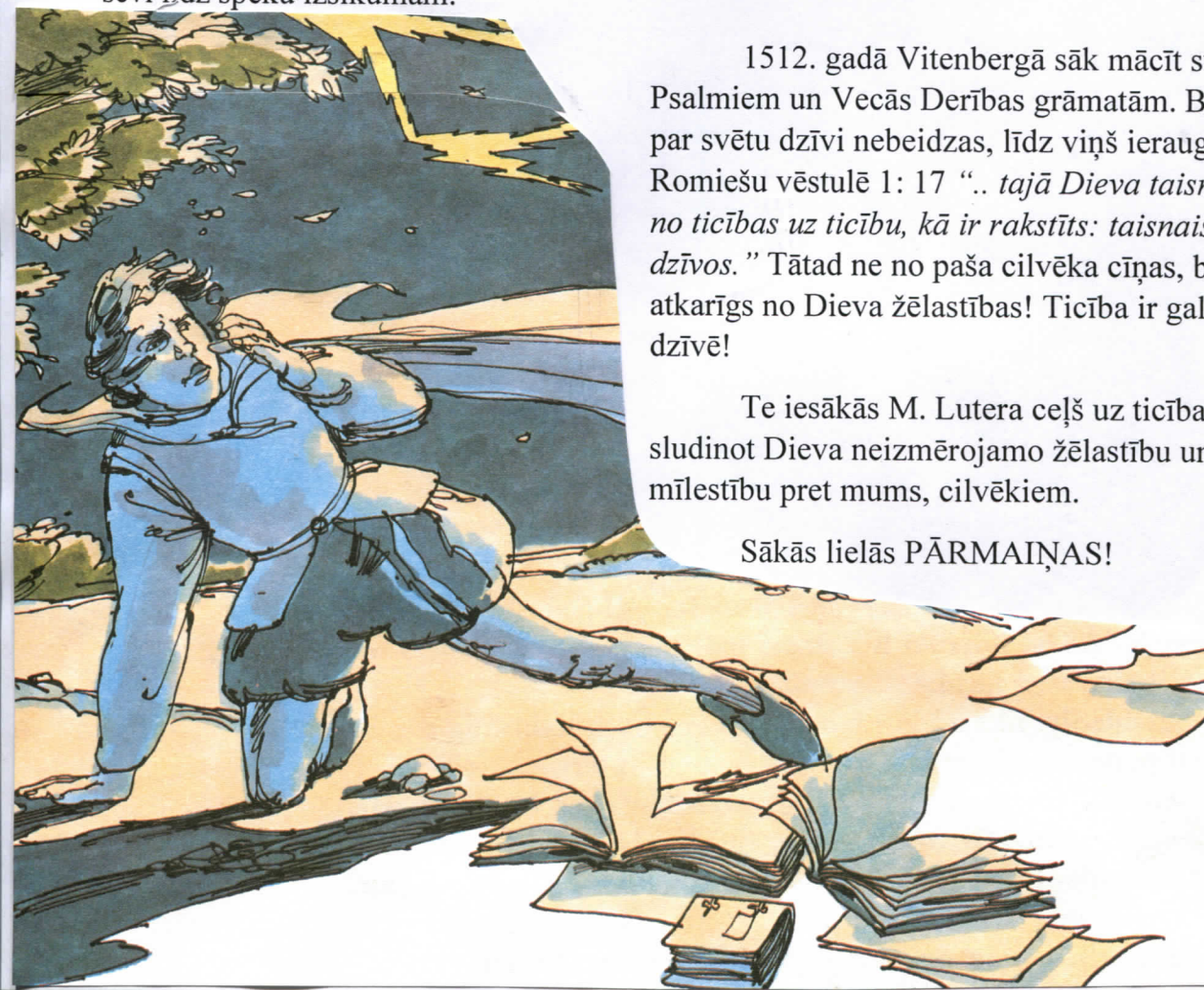
Mārtiņš piedzima 1483. gada 10. novembrī Eislēbenē, Vācijā. Studē Erfurtes universitātē. Katru dienu viņš iesāka ar lūgšanu un meditāciju. Jau pēc diviem gadiem iegūst bakalaura grādu un tiesības lasīt lekcijas dažos filozofijas priekšmetos. Vēl pēc diviem gadiem iegūst filozofijas maģistra grādu, sāk lasīt lekcijas par Aristoteļa fiziku un ētiku.

1505. gada 2. jūlijā, atgriežoties no apciemojuma mājās, ceļā viņu pārsteidz drausmīgs pērķona negaiss. Zibens iesper nedaudz soļu attālumā no tās vietas, kur Luters meklējis patvērumu. Izmisis jaunais students nokrīt ceļos un pret debesīm rokas lūgšanā pacēlis, dod solījumu kļūt par mūku. Un tiešām 1505. gada 15. jūlija naktī klauzina pie Augustīņu ordeņa klostera vārtiem, lai iestātos klosterī. Pirmo reizi būdams jau mūks Mārtiņš Luters saņem Bībeli, kuru drīkst paturēt un studēt. Mārtiņš Luters grib būt Kristus cienīgs māceklis, vēlās nodzīvot kaut vienu dienu patiesi un svēti, bet vienmēr, iedams gulēt, saprot, ka nav svēts, jo dienas laikā iedomājies kādu sliktu domu, nav pietiekami labi izturējies pret savu tuvāko, par maz lūdzies, kaut ko iekārojis.. Viņš gavē, uzliek sev dažādas pašmocības, stundām ilgi lūdz Dievu, novedot sevi līdz spēku izsīkumam.

1512. gadā Vitenbergā sāk mācīt studentus par Psalmiem un Vecās Derības grāmatām. Bet viņa cīņa par svētu dzīvi nebeidzas, līdz viņš ierauga Bībelē Romiešu vēstulē 1: 17 “.. *tajā Dieva taisnība atklājas no ticības uz ticību, kā ir rakstīts: taisnais no ticības dzīvos.*” Tātad ne no paša cilvēka cīņas, bet viss ir atkarīgs no Dieva žēlastības! Ticība ir galvenais mūsu dzīvē!

Te iesākās M. Lutera ceļš uz ticības atjaunotni, sludinot Dieva neizmērojamo žēlastību un milzīgo mīlestību pret mums, cilvēkiem.

Sākās lielās PĀRMAIŅAS!

TĀ SVĒTĀ GRĀMATA – BĪBELE

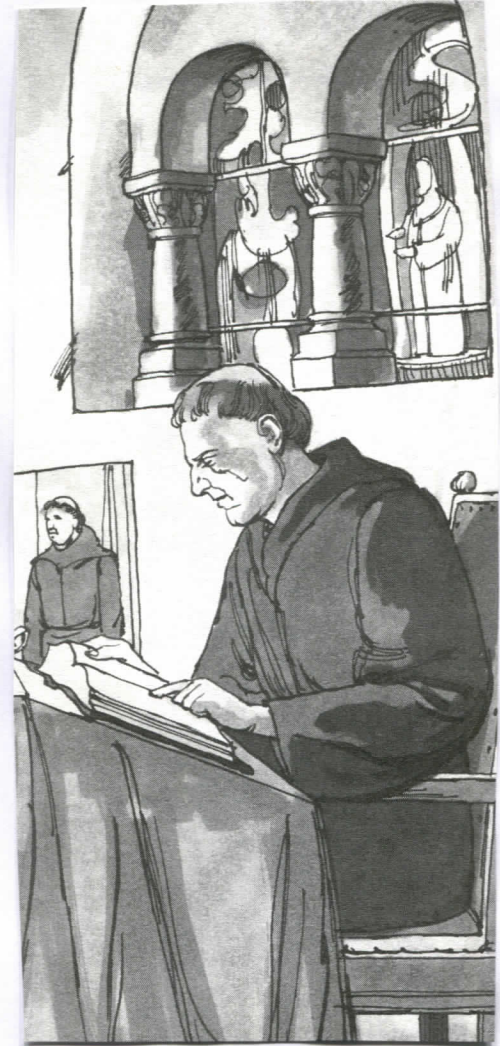
1524. gadā Mārtiņš Luters raksta vēstuli “Visiem mīļajiem draugiem Kristū Rīgā un Livonijā”, veltīdams mums 127. psalma skaidrojumu

1534. gadā Mārtiņš Luters pārtulko Bībeli savā dzimtajā valodā

1689. gadā Ernsts Gliks Bībeli iztulko latviešu valodā.

Šajā gadā latviešu valodā tika izdoti jau 1500 eksemplāri!

Ersta Glika izdotās Bībeles titullapa

1965. gadā Bībeles latviešu teksts tiek revidēts un izdots par jaunu

2012. gadā – jaunais Bībeles tulkojums

Avots: Lutheran World Information, 01/2012: The Lutheran World Federation 2011 Membership Figures. Infografika: Grafīk.
Vairāk informācijas: <http://www.lutheranworld.org/lwf/wp-content/uploads/2012/03/LWF-Statistics-2011.pdf>

INFOGRAFIKA

LUTERĀŅI PASAULĒ

7,356,986
ZIEMEĻAMERIKA

36,432,320
EIROPA

9,219,402
ĀZIJA

1,130,962
DIENVIDAMERIKA
UN KARĪBU REĢIONS

20,052,573
ĀFRIKA

74,192,243
LUTERĀŅI PASAULĒ

Ziemsvētki Lutera namā

Elke Štrausenbruha

1524. gada beigās Lutera no kūrfirsta Fridriha Gudrā dāvinājumā saņēma bijušo augustīniešu klosteri Vitenbergā. Kopš tā laika un vēl jo vairāk pēc Lutera kāzām ar Katarīnu fon Boru 1525. gada jūnijā šo namu dēvē par Lutera namu. Tur arī piedzima un uzauga Lutera bērni Johanness, Margarēte, Martins, Pauls un Magdalēna. Lutera nams vienmēr bija pilns dzīvības, jo te uzturējās ne vien ģimene un daudzie radnieki, bet arī studenti, kalpotāji un draugi. Arī šajā namā tika svinēti Kristus dzimšanas svētki.

Tajos laikos bija parasts, ka pirms Ziemsvētkiem tika ievērots četrdesmit dienu garš gavēnis. Tas sākās 12. novembrī un beidzās 25. decembrī. Gavēnis nozīmēja atteikšanos no gaļas, speķa, taukiem un sviesta. Ēst drīkstēja visu, kas nāk no ūdens, piena produktus un olas. Tomēr arī Lutera namā pirms svētkiem tika kauts, kārtīgi kūpināts, vārīts un cepts. Var nojaust, cik kārdinošas garšvielu, kūku un cepešu smaržas tajās dienās plūda no virtuves puses. Tajos laikos Vācijā Ziemsvētku laikā (24. decembris līdz 5. janvāris) labprāt ēda cūkgaļu, maizi un kūkas, putru, zirņus, pupas, magoņu ēdienus un zivis. Lutera namā cienīja tolaik tipiskos svētku ēdienus – aknu desu un kāpostus, liellopu gaļu mērcē, vīna zupu, viltoto stīrnas cepeti, ceptu karpu ar melno piparu mērci.

Luteram patika sprediķot, un Kristus dzimšanas svētkos viņš sprediķoja daudz un

labprāt. Lutera Ziemsvētku sprediķi saglabājušies, sākot no 1514. gada. Sprediķos skartās tēmas: cik gan grūts gaidībās esošajai Marijai bija ceļš uz Betlēmi, un kāpēc neviens nepalīdzēja Marijai dzemdībās? Vai tas bija tādēļ, ka viņa bija nabadzīga? Kur viņa ietina jaundzimušo bērnu? Kādēļ tie bija gani, kas pirmie uzzināja, ka dzimis Glābējs? Šie sprediķi vēl arvien aizkustina ļaužu sirdis un rosina uz darbīgu tuvākmīlestību.

Luters un viņa sieva bija pazīstami ar to, ka nenoraidīja nevienu, kas ar kādu vajadzību klauvēja pie viņu nama durvīm. Nereti Lutera cieta līdzekļu trūkumu un griezās pēc palīdzības pie kūrfirsta vai pilsētas vadītājiem.

Viduslaikos bija parasts, ka dāvanas saņēma Nikolaja dienā, Ziemsvētkos un Jaunajā gadā. Dāvanas nesa dažādi svētie. Lutera pārdomāja šo dāvanu došanas tradīciju un secināja, ka šo svētku centrā jābūt vēstij par Kristus nākšanu pasaulē, un, ja vēlas, lai bērni priecājas par Kristus dzimšanu, tad tas var notikt arī ar dāvanām. Taču dāvanas jānes ne-

vis kādam svētajam, bet gan Kristus bērnam. Un tās netiek pelnītas ar labu uzvešanos vai dzejoļu skaitīšanu. Tā radās Vācijā izplatītā tradīcija, ka dāvanas nes Kristus bērns.

Tolaik vēl nebija pazīstama eglīte kā Ziemsvētku koks. 4. decembrī, Barbaras dienā, mājās atnesa ķiršu zarus vai pat veselus kociņus, un tie tad uz svētkiem uzziedēja.

Bija pierasts, ka Ziemsvētku laikā baznīcās un klosteros tika izspēlēts stāsts par Kristus piedzimšanu. Baznīcās bija redzama Ziemsvētku ainiņa ar dzīvnīciņu un svētās ģimenes figūriņām. Bībeles stāsts tika izspēlēts arī Lutera namā. Var iztēloties, ka tika izmantots Lutera dzejolis "No debesīm es atnesu Jums vēsti jaunu, priecīgu, Ko Dievs jums līcis sludināt, Jums būs uz Betlēmi aizstaigāt..." Iztēlojieties, ka parādās eņģelis un stāsta bērniem par Kristus bērniņa piedzimšanu! Un tad arī bērni paši, pārgērbusies par ganiem, dodas pie silītes, lai pielūgtu Jēzus bērniņu. ●

Saīsināti no vācu valodas tulkojusi Ingrīda Briede

Avīzītē izmantoti materiāli no:

Augsburg publishing house, Minneapolis, izdevuma Martin Luther "Giant of Faith" by Lily M. Gyldenvand, 1981

Laikraksta "Svētdienas Rīts"

Sv. Pētera draudzes avīzes